

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

GAZLAMALARGA ISHLOV BERISH PRAKTIKUMI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

100000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi:

110000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi:

60112300 – Texnologik ta'lim

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
GIBP106	2023-2024	1	4	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Majburiy	O'zbek/rus	4		
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Gazlamalarga ishlov berish praktikumi	60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga Gazlamalarga ishlov berish praktikumi fani bo'yicha gazlamalar, trikotaj, galantereya va bezak materiallari, tikuv jihozlari, tikuv mashinalarining asosiy turlari haqida nazariy bilimlar berish va ulardan amaliyotda to'g'ri foydalanish yo'l – yo'riqlarini o'rganishdan iborat. Fanning vazifasi - talabalarda Gazlamalarga ishlov berish texnologiyasi fanigan oid nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar va malakalarni shakllantirish orqali fanning ijtimoiy iqtisodiy xususiyatlarini o'rgatishdan iborat berish. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1- mavzu. Tikuvchilik buyumlari haqida umumiy ma'lumotlar. Kirish. Tikuvchilik buyumlari haqida ma'lumot berish. Tikuvchilik buyumlari assortimenti, turlarini Tikuvchilik buyumlari turlari. Tikuvchilik buyumlari assortimenti. Kiyimlarga qo'yiladigan talablar. Kiyim vazifalari. 2-mavzu. Tikuvchilik ustaxonalarida ish o'rnini tashkil qilish. Sanitariya-gigiena va havfsizlik texnikasi qoidalar. Tikuvchilik ustaxonalarida ish o'rinitashkil qilish. Sanitariya-gigiena va havfsizlik texnikasi qoidalar. Qo'l ishlarini bajarganda ish o'rini tashkil qilish. Mashina ishlarini bajarganda ish o'rini tashkil qilish. 3-mavzu. Qo'lda bajariladigan ishlar uchun asbob va moslamalar. Qo'lda bajariladigan ishlarning asosiy usullari. Qo'lda bajariladigan ishlar uchun asbob va moslamalarni tanlash. Qo'lda bajariladigan ishlarning asosiy usullari. 4-mavzu. Qaviq va qaviq qatorlar: to'g'ri qaviq, qiya qaviq, iroqsimon qaviq, halqa qaviqlar. Qo'l choklarning tikish ko'nikmalarini shakllantirish. Qaviq solish va qaviq qatorlarni yuritish. Oddiy qaviqlarni tikish. Murakkab qaviqlarni tikish. 5-mavzu. Bezak turlari. «Piston va munchoqlar bilan bezash» Piston va munchoqlarni tikish usullari, hamda gullari, ranglarining mujassamlashtirish ko'nikmalarini shakllantirish			

6-mavzu. Tikuv mashinasining yaratilish tarixi. Tikuv mashinalari haqida umumiy ma'lumotlar. Tikuvchilik sanoatining rivojlanishi. Tikuv mashinalarining rivojlanish tarixi. Tikuvchilik mashinalari haqida malumot.	7-mavzu. Mashinada bajariladigan ishlar. Mashinada bajariladigan ishlar uchun ish o'rnini tashkil qilish Mashinada bajariladigan ishlar uchun ish o'rnini tashkil qilish. Mashinada bajariladigan ishlar uchun asbob va moslamalarni tanlash. Mashinada bajariladigan ishlarining asosiy usullari. 8-mavzu. Kiyim detallarini yelimlab payvandlab ulash Kiyim detallarini yelimlab ulashga qo'yiladigan talablari. Yelim qotirma turlari. Kiyim detallarini payvandlab ulashga qo'yiladigan talablari. Kiyim detallarini payvandlab ulash usullari. 9-mavzu. Mashinaga igna va ip tanlash. Mashina choklari (biriktirma, ziy va bezak choklar) Mashinaga igna va ip tanlash. Mashinada bajariladigan choklarni o'rganish. Mashina chok turlarini o'rganish va chok turlarini tikishni bilish 10-mavzu Kiyimda uchraydigan mayda detallarga ishlov berish: belbog'lar, cho'ntak qopqoqlarini tikish. Kiyimda uchraydigan mayda detallarga ishlov berish. Belbog'lar tikish Cho'ntak qopqoqlarini tikish. 11-mavzu. Vitachkalarni tikish. Vitachkalarni tikish. Vitachkalarga ishlov berishni o'rgatish. 12-mavzu. Turli shakldagi koketka turlari va ularga ishlov berish. Koketkalar turlari haqida ma'lumotlar. Koketkalar texnologik ishlov berish. Koketkalar tuzilishiga binoan to'g'ri, ovalsimon, shakldor bo'lishi mumkin. Koketkalar asosiy detalga (old va orqa bo'lakga) biriktirma, bostirma yoki qo'yima chok bilan biriktirib tikiladi. Koketkalar bir yoki ikki qavatli bo'lishi mumkin. 13-mavzu. Burma va taxlamalarga ishlov berish Burmalarga ishlov berish. Taxlamalarga ishlov berish. Kiyimni bezashda xilma-xil buklamalar, bo'rtirma choklar, bo'rtma choklar, baxyaqatorlar kabi bezaklarga, hoshiyalar. etak burmalari, oddiy burmalar bilan bezashga va funitura bilan bezash. 14-mavzu. Cho'ntak turlari va ularga ishlov berish. Qoplama cho'ntak turlari. Cho'ntak tikish texnologiyalari. Qoplama cho'ntaklar har xil bo'lib, ustki va yengil kiyimlarda keng tarqalgan. Qoplama cho'ntakning yuqori qismi listochka qo'yib, cho'ntak qopqog'i qo'yib, mag'iz qo'yib tikilishi mumkin. Qoplama cho'ntaklar taxlamalar tikib, qirqa ramka hosil qilib bezatish. 15-mavzu. Yoqa va yoqa o'miziga ishlov berish.
---	---

Yoqa va yoqa o'mizi turlari. Yoqasiz kiyimlar o'mizlariga texnologik ishlov berish. Bezak gazlamadan kant bilan yoqa vayoqa o'mizini o'mizini tikish.	III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. Qaviq va qaviq qatorlar: to'g'ri qaviq, qiya qaviq, iroqsimon qaviq, halqa qaviqlar tikishni o'rganish. 2. Piston va munchoqlarni tikish usullari, hamda gullari, ranglarining mujassamlashtirish ko'nikmalarini shakllantirishni o'rgatish. 3. Kiyim detallarini yelimlab ulashni o'rgatish. Kiyim detallarini payvandlab payvandlab ulash o'rgatish. 4. Mashinaga igna va ip tanlash. Mashinada bajariladigan choklarni o'rganish. 5. Kiyimda uchraydigan mayda detallarga ishlov berish: belbog'lar, cho'ntak qopqoqlarini tikishni o'rgatish 6. Vitachkalarni tikishni o'rgatish 7. Turli shakldagi koketka turlari va ularga ishlov berishni o'rgatish. 8. Burma va taxlamalarga ishlov berishni o'rgatish 9. Cho'ntak tikish texnologiyalari. Qoplama cho'ntak turlari. 10. Yoqa o'miziga ishlov berishni o'rgatish. 11. Yenglarga ishlov berish. 12. Yeng uchini mag'iz chok bilan tikish, manjetli va rezinkali yengni tikish, qoyma burmali yengni tikish va ularni o'tqazish. Etakni tikishni o'rgatish. 13. Gavdadan o'lcham olishni o'rgatish. 14. Chaqaloqlar ko'ylakchasi (raspashonka) chizmasini M1:4da qurish va andaza tayyorlashni o'rgatish. 15. Ayollar fartugi va ro'molini chizmasini M1:4 da qurish va andazasini tayyorlashni o'rgatish. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarining jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyiha ning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalar bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Qo'lda bajariladigan ishlar qo'l choklarini tikishda xavfsizlik qoidalarini. 2. Mashinada bajariladigan ishlar biriktiruvchi, ziy va bezak choklarini tikish va xavfsizlik qoidalarini
--	---

3. Kiyimda uchraydigan mayda detallarga ishlov berish: ikki va yalang qavatli belbog'lar. 4. Turli shakldagi koketka turlari va ularga ishlov berish. 5. Cho'ntaklarga ishlov berish. 6. Chokdagi cho'ntaklarga ishlov berish. 7. Qirgama cho'ntaklar: "ramkali" cho'ntaklarga texnologik ishlov berish. 8. Qirgama cho'ntaklar: "listochkali" texnologik ishlov berish. 9. Yoqa va yeng o'miziga ishlov berish. 10. Bortlarga va taqilmalarga texnologik ishlov berish. 11. Qoplama cho'ntaklar: kantli, krujevali, beykali 12. Yoqlarga ishlov berish. 13. Yenglarga ishlov berish: yeng uchini mag'iz chok bilan tikish, manjetli va rezinkali yengni tikish, qoyma burmali yengni tikish va ularni o'tqazish. 14. Ko'ylak vitachkasiga, shlitsa, bel va etak qismlariga ishlov berish usullari. 15. Chaqaloq bolalar kiyimlari: qalpoqcha va ko'ylagini chizmasini qurish, andazasini tayyorlash va texnologik ketma-ketligini bajarish. 16. Chaqaloq bolalar fartugi va qiz bolalar fartugini chizmasini qurish, andazasini tayyorlash va texnologik ketma-ketligini bajarish. 17. Chaqaloqlar ishtonchasi (polzunki) chizmasini M1:4da qurish va andaza tayyorlash texnologik ketma-ketligini bajarish. 18. Gazlama qoldiqlari yordamida turli hil gullarni yasash. 19. "Jirafa" yumshoq o'yinchoq'ini andazasini tayyorlash tartibi. O'yinchoqni bichish. Berilgan yumshoq o'yinchoqni tikish texnologiyasi. 20. Qiz bolalar tungi ko'ylagini chizmasini qurish, andazasini tayyorlash va texnologik ketma-ketligini bajarish.	3. VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) • Gazlamalarga ishlov berish praktikumi fani hozirgi zamon talablarini ilmiy asoslarini tashkil etib, kiyim dizayni qonunlari asosida atrofimizda sodir bo'layotgan moda talablarini bilishi kerak haqida tasavvurga ega bo'lishi; • Gazlamalarga ishlov berish praktikumi faninazariyasolariga, qonun-qoidalariga tayangan holda kostyum dizayni masalalarni yechish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak nazariy asoslariga, qonun-qoidalariga tayangan holda kostyum dizayni masalalarni yechish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak • Gazlamalar materialshunosligi qonun-qoidalariga tayangan holda mustaqil ravishda fikrlash, muammolarni yechish gipotezalarini ilgari surish, ularni tahlil qilish va egallagan bilimlarni qaysi joylarda, qay tarzda qo'llash qonuniyatlarini haqida malakalarga ega bo'lishi kerak. 4. VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruza; • keys-stadi; • individual loyihalar; • taqdimotlar qilish;
--	---

	• guruhlarda ishlash; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish; • “BBB”, “Tarozi”, “SWOT-tahlil”, “Sinkveyn”, “FSMU”, o'yin, musobaqa.
5.	IX. Kreditalarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. Abdullayeva Q.M. “Tikuvchilik buyumlarini loyihalash va modellash asoslari”. – T.: “Adabiyot” 2006. (O'quv qo'llanma) 2. Abduqodirov G'. “Kasb ta'limi praktikumi”. – T.: “Sharq” 2012. (O'quv qo'llanma) 3. Gaipova N.S. va boshqalar. “Tikuvchilik texnologiyasi asoslari”. – T.: “Adabiyot” 2006. (O'quv qo'llanma) 4. Olimov Q.T. “Tikuvchilik korxonalari jihozlari va uskunalari”. – T.: 2008. (Darslik) Qo'shimcha adabiyotlar: 5. Sh.Mirziyoyev Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent –O'zbekiston” -2016.56 b. 6. Sh.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent –O'zbekiston” -2016.488 b. 7. Sh.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlari ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.Toshkent“O'zbekiston”-2016 488b. 8. Mirziyoyev Shavkat Mirmonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi.- Toshkent, 2021. 9. Ochilov T.A., Abbasova N.G., Abdullina F.J., Abdulniyozov Q.I.. Gazlamashunoslik. « O'zbekiston milliy ensiklopediyasi» Davlat ilmiy nashriyoti. T.: 2011 (155-159-betlar) 10. Abbasova N.G., Ahmedov B.B., Mahkamova SH.M., Ochilov T.A.. Yengil sanoat mahsulotlari materialshunosligi. T.: “aloqachi”-2006 (217-223-betlar). 11. Калмыкова Е.А., Лобацкая О.В., Матереаловедение швейного производства. Минск 2011. (375-388- стр) Axborot manbalari 1. www.cspi.uz 2. www.pedagog.uz 3. www.edu.uz 4. www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) 5. www.ziynet.uz - Ziynet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil “ ” dagi qarori

	bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: M.S.Abdullayeva CHDPU, “Texnologik ta'lim” kafedrasida o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: S.A.Boltoboyev, Nizomiy nomidagi TDPU “Texnologik ta'lim metodikasi” kafedrasida dotsenti p.f.n. R.S. Shermuxamedov, Chirchiq davlat pedagogika instituti, “Texnologik ta'lim” kafedrasida dotsenti, p.f.n.